

KUTSESTANDARD

Eliittreener, tase 8

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Eliittreener, tase 8	8

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Aerutamine	Eliittreener, tase 8 Aerutamine
Aikido	Eliittreener, tase 8 Aikido
Allveesport	Eliittreener, tase 8 Allveesport
Ameerika jalgpall	Eliittreener, tase 8 Ameerika jalgpall
Ammulaskmine	Eliittreener, tase 8 Ammulaskmine
Automudelism	Eliittreener, tase 8 Automudelism
Autosport	Eliittreener, tase 8 Autosport
Bobisõit	Eliittreener, tase 8 Bobisõit
Capoeira	Eliittreener, tase 8 Capoeira
Cheerleading	Eliittreener, tase 8 Cheerleading
Curling	Eliittreener, tase 8 Curling
Discgolf	Eliittreener, tase 8 Discgolf
Fitness ja kulturism	Eliittreener, tase 8 Fitness ja kulturism
Golf	Eliittreener, tase 8 Golf
Hapkido	Eliittreener, tase 8 Hapkido
Iaido	Eliittreener, tase 8 Iaido
Indiaca	Eliittreener, tase 8 Indiaca

Jalgpall	Eliititreener, tase 8 Jalgpall
Jalgrattasport	Eliititreener, tase 8 Jalgrattasport
Judo	Eliititreener, tase 8 Judo
Ju-jutsu	Eliititreener, tase 8 Ju-jutsu
Jõutõstmine	Eliititreener, tase 8 Jõutõstmine
Jäähoki	Eliititreener, tase 8 Jäähoki
Jääpall	Eliititreener, tase 8 Jääpall
Kabe	Eliititreener, tase 8 Kabe
Karate	Eliititreener, tase 8 Karate
Kelgutamine	Eliititreener, tase 8 Kelgutamine
Kepikõnd	Eliititreener, tase 8 Kepikõnd
Kergejõustik	Eliititreener, tase 8 Kergejõustik
Kickboxing	Eliititreener, tase 8 Kickboxing
Kobudo	Eliititreener, tase 8 Kobudo
Koroona ja novus	Eliititreener, tase 8 Koroona ja novus
Korvpall	Eliititreener, tase 8 Korvpall
Kriket	Eliititreener, tase 8 Kriket
Kudo	Eliititreener, tase 8 Kudo
Kujundujumine	Eliititreener, tase 8 Kujundujumine
Kurnimäng	Eliititreener, tase 8 Kurnimäng
Käsipall	Eliititreener, tase 8 Käsipall
Laevamudelism	Eliititreener, tase 8 Laevamudelism
Laskesuusatamine	Eliititreener, tase 8 Laskesuusatamine

Laskmine	Eliittreener, tase 8 Laskmine
Lauatennis	Eliittreener, tase 8 Lauatennis
Lennusport	Eliittreener, tase 8 Lennusport
Maadlus	Eliittreener, tase 8 Maadlus
Maahoki	Eliittreener, tase 8 Maahoki
Male	Eliittreener, tase 8 Male
Moodne viievõistlus	Eliittreener, tase 8 Moodne viievõistlus
Mootorrattasport	Eliittreener, tase 8 Mootorrattasport
Orienteerumine	Eliittreener, tase 8 Orienteerumine
Padel	Eliittreener, tase 8 Padel
Petank	Eliittreener, tase 8 Petank
Pesapall	Eliittreener, tase 8 Pesapall
Piljard	Eliittreener, tase 8 Piljard
Poks	Eliittreener, tase 8 Poks
Purjetamine	Eliittreener, tase 8 Purjetamine
Raadiosport	Eliittreener, tase 8 Raadiosport
Ragbi	Eliittreener, tase 8 Ragbi
Ratsutamine	Eliittreener, tase 8 Ratsutamine
Ronimissport	Eliittreener, tase 8 Ronimissport
Rulasport	Eliittreener, tase 8 Rulasport
Rulluisutamine	Eliittreener, tase 8 Rulluisutamine
Rühmatreeningud	Eliittreener, tase 8 Rühmatreeningud
Saalihoki	Eliittreener, tase 8 Saalihoki

Sambo	Eliittreener, tase 8 Sambo
Skeleton	Eliittreener, tase 8 Skeleton
Spordi- ja liikumisharrastusalane isikuteenindus	Eliittreener, tase 8 personaaltreener
Sport Chanbara	Eliittreener, tase 8 Sport Chanbara
Squash	Eliittreener, tase 8 Squash
Sulgpall	Eliittreener, tase 8 Sulgpall
Sumo	Eliittreener, tase 8 Sumo
Suusatamine	Eliittreener, tase 8 Suusatamine
Sõudmine	Eliittreener, tase 8 Sõudmine
Taekwon-do	Eliittreener, tase 8 Taekwon-do
Taipoks	Eliittreener, tase 8 Taipoks
Tantsusport	Eliittreener, tase 8 Tantsusport
Tennis	Eliittreener, tase 8 Tennis
Triatlon	Eliittreener, tase 8 Triatlon
Turniirbridž	Eliittreener, tase 8 Turniirbridž
Tõstesport	Eliittreener, tase 8 Tõstesport
Uisutamine	Eliittreener, tase 8 Uisutamine
Ujumine	Eliittreener, tase 8 Ujumine
Veemoto	Eliittreener, tase 8 Veemoto
Veepall	Eliittreener, tase 8 Veepall
Vehklemine	Eliittreener, tase 8 Vehklemine
Veeremängud	Eliittreener, tase 8 Veeremängud
Vesiaeroobika	Eliittreener, tase 8 Vesiaeroobika

Vettehüpped	Eliittreener, tase 8 Vettehüpped
Vibusport	Eliittreener, tase 8 Vibusport
Võimlemine	Eliittreener, tase 8 Võimlemine
Võrkpall	Eliittreener, tase 8 Võrkpall
Wu-shu	Eliittreener, tase 8 Wu-shu
Softball	Eliittreener, tase 8 Softball
Vabavõitlus	Eliittreener, tase 8 Vabavõitlus
Jalgrattamatkamine	Eliittreener, tase 8 Jalgrattamatkamine
Jalgsimatkamine	Eliittreener, tase 8 Jalgsimatkamine
Mägironimine	Eliittreener, tase 8 Mägironimine
Veematkamine	Eliittreener, tase 8 Veematkamine

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Treener on liikumisharrastuse ja spordispetsialist, kes juhib käitumisharjumuste kujundamise ja kehaliste ning vaimsete harjutuste abil inimese tervist toetavate ja sportlike eesmärkide saavutamist. Treeneri ülesanne on sportlike ja kehaliste võimete terviklik, tulemuslik ja ohutu arendamine. Treener töötab iseseisvalt, meeskonna liikmena või liidrina, kaasates erinevaid spetsialiste. Treeneritöö eeldab vastutustunnet, loominguilisust, saavutusvajadust, täpsust ja ausust. Vajalik on perioodiline treeningtööd toetavate teadmiste ja oskuste tulemuslik täiendamine ning kogemuste ja teadmiste edasiandmine kolleegidele. Oluline on oskus mõjutada treenitavaid isikliku eeskujuga. Treener järgib treenerite eetikakoodeksit (vt lisa 1 Treenerite eetikakoodeks).

Eliittreener, tase 8 täidab valitud erialal eriti arenenud ja spetsialiseeritud oskusi ning tehnikaid eeldavaid tööülesandeid, kasutades tulemuslikult kõige edumeelsemaid ja piirialadel olevaid teadmisi kõikides liikumisharrastuse ning spordi valdkondades ja tasemetel. On omandanud kutsealased tipposkused ja -teadmised akadeemilise kõrgtasemega võrreldaval määral ning need on rahvusvahelisel tippasemel korduvalt tõestatud tulemusliku treeneritöö kaudu. Omab rahvusvahelist autoriteeti, kujundab eeskuju ja käitumise kaudu spordiala kultuuri rahvusvahelisel tasemel. Demonstreerib oma novaatorlikkust, iseseisvust, teadus- ja kutsealast meisterlikkust ning pidevat pühendumust uute ideede või protsesside arendamisel töö- või õppesituatsioonides.

A.2 Tööosad

A.2.1 Sportimise organiseerimine ja arendamine

1. Treenitava valimine või treeningrühma komplekteerimine.
2. Treeningute plaani koostamine.
3. Teiste spetsialistide kaasamine treeningprotsessi.
4. Teiste treenerite juhendamine.
5. Treenitava tervisliku eriolukorra arvestamine treeningprotsessis.

6. Koolitamine ja metoodiliste materjalide väljatöötamine.

A.2.2 Õppe-treeningprotsessi läbiviimine

1. Kehaliste võimete arendamine.
2. Spordialaspetsiifiliste oskuste arendamine.
3. Sotsiaalsete võimete arendamine ja spordiala kultuuri õpetamine.
4. Taastumisvahendite kasutamine.
5. Spordivarustuse ja treeningvahendite soovitamine ja kasutamine.
6. Treenitava juhendamine võistlusel.
7. Toitumisharjumuste suunamine.
8. Treenitava tervikarengu planeerimine, mõõtmine, analüüsimine ja tagasiside andmine.
9. Taktikaline ning psühholoogiline ettevalmistamine valitud spordialal.

Spetsialiseerumisega seotud tööosad

Spetsialiseerumine toimub sõltuvalt spordiala spetsiifikast, spordialal kasutatavatest vahenditest ja harrastamiskeskonnast. Spordiala spetsiifikast tulenevalt on kutse andjal õigus kehtestada erinõudeid. Spetsialiseerumine on otseselt seotud kutsestandardis kirjeldatud tööosadega.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Treeneritöö eeldab valmisolekut töötada sõltumata aastaajast nii sise- kui ka välitingimustes, õhtusel ajal ja puhkepäevadel, kodust eemal (treeningulaagrid, võistlused, koolitused jms.).

A.4 Töövahendid

Kasutab treeningprotsessis vajalikke vahendeid vastavalt spordialale.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Töös treenerina on olulised pinge- ja stressitaluvus, saavutusvajadus, vastutustunne, ausus, järjekindlus, täpsus, paindlikkus, kohanemisvõime, headus, empaatiavõime, emotsionaalne stabiilsus, motiveerimisvõime.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Eliittreener on nõutava koolituse läbinud ja tasemele vastava erialase töökogemusega isik.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Treener.

A.8 Reguleerimised kutsealal tegutsemiseks

Töö treenerina on reguleeritud spordiseadusega.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Eliittreener, tase 8 kutse taotlemisel on nõutav kõikide kompetentside tõendamine.

Kutsesiseselt spetsialiseerutakse käesolevas kutsestandardis nimetatud spordialale, kompetentside hindamine toimub vastavalt spetsialiseerumisele.

Spetsialiseerumised nagu jalgrattasport, ratsutamine, suusatamine, tantsusport, uisutamine, veeremängud ja võrkpall jagunevad omakorda:

Jalgrattasport

- BMX

Ratsutamine

- kestvusratsutamine

- rakendisport

- voltižeerimine

Suusatamine

- murdmaasuusatamine

- mäesuusatamine

- lumelauasport

- kahevõistlus ja suusahüpped
- freestyle suusatamine

Tantsusport

- võitlustants
- tänavatants

Uisutamine

- iluuisutamine
- kiiruisutamine

Veeremängud

- bowling
- sportkeegel

Võrkpall

- rannavõrkpall

B.2 Kompetentsid
KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Sportimise organiseerimine ja arendamine	EKR tase 8
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. loob hindamiskriteeriumid sportlase koondisesse valimiseks, lähtudes sportlaste vanusest, soost, võimekusest ja spordialast; 2. valib treenitavad, komplekteerib treeningurühma ja/või koondise, lähtudes püstitatud eesmärkidest; 3. koostab kõikehõlmavaid ettevalmistusplaane (sh finantsplaneerimine, võistluskalender, funktsionaalne ja meditsiiniline testimine ning muude tugiteenuste vajadus) ja püstitab pikaajalisi eesmärke; 4. kaasab vajadusel spetsialiste (nt massöör, psühholoog, toitumisspetsialist, teadlased jne); 5. nõustab treenereid spetsiifilistes küsimustes kasutades oma kogemusi ja innovaatilisi lahendusi; 6. juhendab teisi treenereid kõrgtasemel; 7. arendab spordiala meetodikaid ning koostab õppematerjale, mis aitavad kaasa treenitava meisterlikkuse kasvule; 8. töötab välja innovaatilisi lahendusi, mis aitavad kaasa meisterlikkuse kasvule; 9. koolitab treenereid lähtudes koolituse eesmärgist. 	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sportliku tegevuse planeerimise põhimõtted; 2) spordisotsioloogia ja spordiökonoomia; 3) spordiala ajalugu ja -kultuur, võistlusmäärused; 4) siseriiklik ja rahvusvaheline spordikorraldus; 5) projektijuhtimine ja asjaajamine; 6) spordi- ja liikumisharrastusega piirnevate valdkondade rakendusvõimalused. 	
B.2.2 Õppe-treeningprotsessi läbiviimine	EKR tase 8
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. hindab kriitiliselt ja lahendab treenitavate võimete arendamise eriolukordi; 2. koostab kõrgemate eesmärkidega treenitavatele ja koondvõistkonna tasemel sportlaste treeningplaane; 3. analüüsib treeningplaane ja nõustab nende koostamist rahvusvaheliselt tunnustatud tasemel; 4. hindab, analüüsib ja rakendab kõige edumeelsemaid, isikukeskseid, erialaseid ja valdkonna piirialadel olevaid teadmisi treeningplaani koostamisel, tehnikate ja taktikate õpetamisel; 5. juhib füüsiliste ja erialaste võimete täpset ajastamist komplitseeritud võistlustingimustes; 6. rakendab keerulisemaid ja arenenumaid testimismeetodeid sportlase tehnilise, taktikalise, kehalise ning psühholoogilise arengu tervikjuhtimiseks; 7. pakub välja isikukeskseid eriti arenenud ja innovaatilisi lahendusi toitumiskava koostamisel ja toidulisandite kasutamisel; 8. loob unikaalseid isikukeskseid taastumisviise kõrgendatud eesmärkide saavutamisele suunatud eriolukordades; 9. arendab sportimisvahendeid treenitava jaoks isikukeskselt kõrgendatud eesmärkide saavutamisele suunatud eriolukordades kaasates spetsialiste; 	

10. kujundab eeskuju ja käitumise kaudu spordiala kultuuri rahvusvahelisel tasemel, olles spordikultuuri autoriteediks.

Teadmised:

- 1) anatoomia ja füsioloogia;
- 2) pedagoogika, didaktika ja psühholoogia;
- 3) treeningprotsessi põhimõtted ja treeningute strateegiline planeerimine;
- 4) spordiala, ea, soo, kvalifikatsiooni ja tervisliku seisundi seosed;
- 5) kehaliste võimete arendamise kaasaegsed teooriad ja meetodid;
- 6) sportlik valik;
- 7) treeninguandmete analüüsi ja hindamise põhimõtted;
- 8) spordiala tehnikad ja harjutusvara;
- 9) spordiala rahvusvaheline terminoloogia;
- 10) spordiala kultuur;
- 11) taastumisvahendid, füsioteraapia, massaaž.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.3 Eliittreener, tase 8 kutset läbiv kompetents	EKR tase 8
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tagab treeningprotsessis (sh võistlused, laagrid) treenitavate ning ümbritsevate inimeste ja keskkonna ohutuse; 2. hindab abivajaja olukorda, annab esmaabi ja/või kutsub abi; 3. kasutab korrektselt erialaterminoloogiat; 4. kasutab sobivaid suhtlemisviise, loob positiivse suhtluskeskkonna ja käitub vastavalt headele suhtlemistavadele; 5. töötab tõhusalt meeskonnas ja selle huvides, teeb koostööd; juhib meeskonda; 6. suunab treenitava hügijeeniharjumusi; 7. propageerib ning järgib ausa mängu ja treeneritöös tunnustatud hea tava põhimõtteid ning treeneri kutse-eetikat (vt lisa 1 Treenerite eetikakoodeks); 8. kasutab tööülesannetele vastavaid sidekanaleid ning info- ja kommunikatsioonivahendeid; 9. täiendab pidevalt oma erialaseid teadmisi ja praktilisi oskusi; 10. kasutab töös riigikeelt ja ühte võõrkeelt tasemel C1 ja teist võõrkeelt tasemel B2 (vt lisa 2 Keelte oskustasemetete kirjeldused). 	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) valdkonnaga seotud õigusaktid ja regulatsioonid; 2) meeskonnatöö põhimõtted; 3) sportliku treeningu põhimõtted; 4) ohutus ja esmaabi; 5) organisatsioonikultuur; 6) spordipedagoogika ja -psühholoogia; 7) ettevõtluse alused. 	
<p>Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p>	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-26032024-2.21/12k
--	----------------------

2. Kutsestandardi koostajad	Priit Ilver, Audentese Spordigümnaasium Üllar Kerde, Eesti Korvpalliliit Janek Küppar, Tallinna Spordi- ja Noorsooamet Kadri Liivak, Eesti Võimlemisliit Aldur Partasjuk, Spordiklubi Reval-Sport Erich Petrovits, Jõhvi Spordikeskus Kristjan Port, Tallinna Ülikool Aavo Põhjala, Eesti Judoliit Jaak Salumets, Eesti Treenerite Liit Toomas Tõnise, Eesti Olümpiakomitee Priit Vene, Eesti Olümpiakomitee
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	32
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	26.03.2024
6. Kutsestandard kehtib kuni	06.11.2025
7. Kutsestandardi versiooni number	12
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3422 Treenerid, spordiinstruktorid ja -ametnikud
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	8
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Elite coach, level 8
Vene keeles	элит-тренер
C.3 Lisad	
Lisa 1 Treenerite eetikakoodeks	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	